

Școala Națională de Studii Politice și Administrative

Școala Națională de Studii Politice și Administrative

Școala Doctorală Multidisciplinară

Domeniul de Doctorat Științe Politice

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**PACTUL VERDE EUROPEAN: AMBIȚIE ȘI REALITATE ÎN
CONTEXTUL INTERNAȚIONAL ACTUAL,
EVALUAREA OBSTACOLELOR ȘI OPORTUNITĂȚILOR ÎN
IMPLEMENTAREA POLITICILOR DE MEDIU EUROPENE**

Coordonator științific:

Prof. Univ. Dr. Teodor Meleşcanu

Autor: Cozmei Andreea-Ștefania

București, 2024

Abstract:

Actuala lucrare de cercetare își propune stabilirea rolului Pactului Verde European în contextul internațional actual dată fiind problematica încălzirii globale și natura anarhică a sistemului internațional ce nu pare a putea susține o tranziție uniformă și coezivă către tehnologia verde. Totodată având numeroși factori care par să se opună încercării Pactului Verde European de a-și atinge obiectivele, precum dinamica accelerării fenomenelor specifice schimbărilor climatice tot mai agresive sau imposibilitatea limitării sau atenuării poluării de către alte state cu impact semnificativ în ceea ce privește emisiile de CO₂ la nivel mondial, perspectiva unei inversări a tendințelor climatice actuale în scopul salvării planetei pare tot mai greu de atins, ceea ce atrage după sine un eșec al proiectului politic de mediu al Uniunii Europene.

Capitolul I

Relevanța și eficacitatea Pactului Verde European în contextul internațional actual: o analiză critică

Principalul obiectiv al acestei cercetări este acela de a determina relevanța implementării măsurilor de combatere a schimbărilor climatice stipulate în Pactul Verde European în actualul context internațional, și dacă acestea, odată implementate, vor da rezultatele prezise în lipsa implicării tuturor actorilor internaționali în acest demers. Astfel se deduce ipoteza lucrării ca fiind următoarea: *Aduce Pactul Verde European o schimbare relevantă în ceea ce privește mediul înconjurător în contextual internațional actual în lipsa implementării unor măsuri asemănătoare și de către celelalte mari puteri ale lumii?*

Doctrina ecologistă subliniază importanța relației om-natură, promovând utilizarea resurselor naturale în funcție de nevoile reale ale populației, nu de dorința de creștere economică necontrolată. Aceasta se diferențiază de doctrinele politice clasice prin accentul pus pe limitarea dezvoltării economice și eliminarea fenomenului de supraproducție și consumism, factori principali ai poluării.

Pactul Verde European (PVE) reprezintă un proiect ambițios menit să creeze o economie sustenabilă în Uniunea Europeană. Deși beneficiază de sprijin politic, PVE se confruntă cu rezistențe majore, mai ales în contextul geopolitic actual. Războiul din Ucraina și tensiunile

internaționale au complicat implementarea măsurilor PVE, iar lipsa unui sprijin global coerent reprezintă o vulnerabilitate semnificativă.

Pactul Verde European necesită cooperare internațională și adoptarea valorilor ecologiste la nivel global pentru a fi eficient. Adaptabilitatea instituțională și implicarea politică sunt cruciale. Criza energetică și nevoia de securitate energetică, amplificată de războiul din Ucraina, au subliniat dependența Europei de combustibilii fosili și au evidențiat necesitatea urgentă a tranziției la energie verde.

Pactul Verde European este un pas esențial spre o economie europeană sustenabilă și neutră din punct de vedere climatic. Totuși, succesul său depinde de capacitatea Uniunii Europene de a naviga provocările geopolitice și economice actuale, de a menține sprijinul politic și de a mobiliza resursele necesare pentru a implementa măsurile propuse. Adoptarea unei perspective integrate, care să includă interesele economice, sociale și de mediu, este vitală pentru a asigura un viitor sustenabil pentru cetățenii europeni.

Capitolul II

Tendențele climatice globale și analiza impactului schimbărilor de mediu

Acest capitol analizează tendințele climatice globale din ultimele decenii, concentrându-se pe evoluția schimbărilor climatice și impactul acestora, în contextul măsurilor Pactului Ecologic European.

Studiile și Constatările IPCC (1990 - 1994):

Începând cu 1990, studiile IPCC au evidențiat creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră datorită activităților umane. Temperatura medie globală a crescut cu 0,3-0,6°C pe parcursul secolului XX. Efectul de seră a fost inițial considerat a fi cauzat de fluctuații naturale, dar studiile ulterioare au confirmat influența semnificativă a activităților umane.

Evoluția Ulterioară a Schimbărilor Climatice (1995 - 2000):

Raportul IPCC din 2001 a arătat că emisiile de gaze cu efect de seră au continuat să crească. Temperaturile globale au crescut semnificativ, iar anii 1990 au fost cei mai călduroși din istorie. Schimbările climatice regionale au afectat numeroase ecosisteme și specii.

Impactul Global al Poluării asupra Mediului (2001 - 2010):

Emisiile globale de CO₂, CH₄ și alte gaze au crescut cu 70% între 1970 și 2004. Studiile IPCC din această perioadă au subliniat creșterea emisiilor și impactul asupra mediului, inclusiv topirea ghețarilor și creșterea nivelului mării.

Pactul Ecologic European: Evaluarea Măsurilor și Impactului (2021 - Present):

Pactul Ecologic European vizează reducerea emisiilor și promovarea tehnologiilor verzi. Cu toate acestea, măsurile implementate sunt considerate insuficiente pentru a contracara rapiditatea schimbărilor climatice.

Concluzii:

Compararea rapoartelor IPCC din 1990 până în 2023 arată că schimbările climatice se accelerează. Măsurile Pactului Ecologic European sunt importante, dar poate insuficiente pentru a inversa complet efectele schimbărilor climatice globale. Cooperarea internațională și acțiuni rapide sunt esențiale pentru a atenua impactul asupra mediului.

Capitolul III

Impactul conflictelor internaționale asupra mediului înconjurător și eforturilor de combatere a schimbărilor climatice

Conflictele internaționale, atât convenționale cât și non-convenționale, perturbă inițiativele globale de protecție a mediului, cum ar fi cele ale Uniunii Europene prin Pactul Verde European. Conflictele militare distrag atenția și resursele de la măsurile de atenuare a schimbărilor climatice.

Datorită interconectării chimice și biologice a planetei, poluarea într-o zonă poate avea efecte pe termen lung asupra întregii planete. Conflictele internaționale accentuează această problemă prin poluarea directă a solului, apei și aerului. Conflictele militare eliberează mari cantități de gaze cu efect de seră și poluanți în atmosferă, afectând calitatea mediului. Exemplele includ războiul din Golf, unde puțurile de petrol incendiate de forțele irakiene au dus la poluarea masivă a regiunii.

Conflictele sociale și militare intensifică neglijarea mediului natural, ducând la dezechilibre ecologice. Utilizarea armelor convenționale și neconvenționale în conflicte distruge flora și fauna, contribuind la schimbările climatice.

Creșterea temperaturilor, modelele de precipitații imprevizibile și creșterea nivelului mării pun presiune pe infrastructura și economia regiunii MENA. Aceste provocări accentuează disparitățile sociale și pot declanșa conflicte. Regiunea MENA trebuie să prioritizeze eforturile de adaptare și reziliență la schimbările climatice, deși guvernele lor se confruntă cu dificultăți în crearea politicilor care să echilibreze expansiunea economică și reducerea emisiilor.

Schimbările climatice amplifică riscul conflictelor, iar conflictele armate agravează efectele schimbărilor climatice prin distrugerea mediului și poluarea masivă. Exemple includ conflictul sirian, legat de seceta cauzată de schimbările climatice. Națiunile bogate în combustibili fosili sunt reticente în tranziția la tehnologiile verzi din cauza costurilor economice. Cu toate acestea, regiuni precum MENA și-au luat angajamente concrete privind schimbările climatice, deși implementarea este dificilă.

Conflictul armat din Ucraina exemplifică impactul devastator al războaielor asupra mediului. Poluarea solului, apei și aerului din cauza exploziilor și arderilor de combustibili are consecințe pe termen lung asupra sănătății umane și a mediului. Eforturile Uniunii Europene de a combate schimbările climatice trebuie să fie susținute de cooperarea internațională. Pactul Verde European este un exemplu de inițiativă ambițioasă care necesită sprijin global pentru a avea succes.

Capitolul IV

Implementarea Pactului Verde European în România: provocări și perspective

România, ca stat membru al Uniunii Europene, se confruntă cu provocări și oportunități în implementarea Pactului Verde European. Alegerea României pentru acest studiu de caz este relevantă datorită poziției sale geografice, nivelului de dezvoltare și diversității în ceea ce privește tehnologia verde. România are atât capacitatea de a se conforma cerințelor UE, cât și suficiente carențe politice și birocratice care complică tranziția.

România se bazează încă semnificativ pe combustibili fosili, cu industrii de extracție a cărbunelui concentrate în județele Hunedoara și Gorj. Planul național integrat pentru energie și climă prevede includerea a 30,7% din energia regenerabilă în mixtul energetic până în 2030. Totuși, discrepanțele regionale și investițiile necesare în infrastructură rămân provocări majore.

Disparitățile regionale accentuate și adaptarea greoaie la noile cerințe energetice pun presiune pe diverse județe, în special în sud-vestul României. Retehnologizarea și adaptarea

furnizorilor actuali de energie la tehnologia verde sunt esențiale pentru a evita monopolurile și vulnerabilitățile economice.

Sectorul agricol românesc, crucial pentru economie, este afectat de schimbările climatice și de noile reglementări UE. Reducerea utilizării pesticidelor și alte măsuri ecologice impuse de Pactul Verde sunt văzute cu scepticism de fermieri, care cer derogări pentru a menține competitivitatea și productivitatea agricolă.

Războiul din Ucraina și pandemia de COVID-19 au amplificat provocările pentru România, aducând poluare suplimentară și destabilizând piața energetică. Aceste evenimente externe au demonstrat necesitatea unor măsuri adaptate specificităților fiecărui stat membru, inclusiv în combaterea poluării transfrontaliere.

România face eforturi considerabile pentru a se adapta la măsurile Pactului Verde European, dar se confruntă cu provocări majore din cauza infrastructurii îmbătrânite, a sărăciei energetice și a impactului factorilor externi. În ciuda progreselor, succesul pe termen lung al Pactului Verde în România și alte state membre va depinde de o coordonare mai eficientă la nivel internațional și de o adaptare realistă a politicilor la contextul specific fiecărui stat.

Pactul Verde European, deși ambițios, riscă să nu livreze rezultatele dorite fără un efort concertat global pentru reducerea emisiilor și protejarea mediului.

Capitolul V

Scenarii evolutive ale schimbărilor climatice și efectele Pactului Verde European: o abordare globală

Acest capitol explorează scenariile posibile pentru evoluția schimbărilor climatice și impactul Pactului Verde European la nivel global. În contextul schimbărilor climatice, sunt prezentate trei scenarii principale care ilustrează diferitele direcții în care situația ar putea evolua, în funcție de valorile și politicile adoptate de elitele politice globale.

Scenariul I: Necesitatea sinergiei globale și reglementărilor internaționale:

Acest scenariu se bazează pe valorile Pactului Verde European și prezintă un viitor în care toate statele, inclusiv cei mai mari poluatori, adoptă principii ecologice stricte și reglementări legislative dure pentru a combate poluarea.

Succesul acestui scenariu depinde de cooperarea globală, cu reglementări stricte și adaptarea tuturor țărilor la standardele ecologice. Prioritatea ar fi gestionarea eficientă a deșeurilor, în special în regiunile cele mai poluate, cum ar fi Orientul Mijlociu și Asia de Sud. Dezvoltarea și implementarea pe scară largă a tehnologiilor verzi ar reduce semnificativ emisiile de gaze cu efect de seră.

Scenariul II: Efectele negative ale continuării poluării necontrolate, dezastrele naturale și crizele de sănătate publică:

Acest scenariu prezintă un viitor sumbru în care poluarea continuă necontrolat, iar eforturile de combatere a schimbărilor climatice sunt abandonate. Încălzirea globală accentuată ar conduce la fenomene meteorologice extreme, inundații, secete și incendii devastatoare. Creșterea temperaturilor și poluarea accentuată ar provoca probleme de sănătate grave, inclusiv boli respiratorii și răspândirea bolilor tropicale în zone temperate. Accelerarea dispariției speciilor de plante și animale ar destabiliza ecosistemele, afectând producția de alimente și biodiversitatea.

Scenariul III: Adaptabilitatea și reziliența umană la schimbările climatice, o soluție:

Acest scenariu explorează capacitatea umană de adaptare la schimbările climatice și implementarea unor măsuri de reziliență. Adaptabilitatea depinde de nivelul de dezvoltare umană și capacitatea societăților de a integra schimbările necesare. Promovarea agriculturii durabile și diversificarea culturilor pentru a rezista la condițiile climatice schimbătoare. Dezvoltarea infrastructurii urbane rezistente la intemperii și promovarea orașelor verzi pentru a minimiza impactul climatic.

Concluzii:

Scenariile prezentate evidențiază complexitatea provocărilor legate de schimbările climatice și importanța unei abordări globale concertate. Pactul Verde European, deși ambițios, necesită o colaborare internațională și o adaptare realistă la contextul specific fiecărui stat pentru a avea succes pe termen lung. În final, combaterea schimbărilor climatice va depinde de sinergia globală și de capacitatea umanității de a se adapta la noile realități climatice.